

נוצרת כאן מדינה כזו, תרבות מפותחת של תושביה-המקום. של מי שכא נהנה. כמו שלאט לאט קמה תרבות אמריקאית, שהיא בכל זאת שונה מאשר התרבות האנגלית, נאמרו. היתה תערובת של אינדיאנים ושל אנגלים ושל צרפתים, וכך הלאה.

היה סיכוי להקים כאן מדינה אחרת — לא מדינה יהודית, אבל את ארץ-ישראל, או את ארץ-ישימעאל, או את פלשתינה, או מה שתקרא לזה, שבה יש תערובת של תרבויות שונות. מי שרצה לחיות פה, שיחיה ושיתערבב אחר בשני, ובמשך הדורות, במשך הזמן, אנתנו נדע מי חי פה. לא כהחלטה מראש, אלא שהחיים יקבעו, מיהם האנשים שחיים כאן.

כל המילים האלה שהן, בעצם, קולות של שפה, לא מופיעות, וצריך באישוה מקום לתעד את זה, לרשום. בוודאי שצריך לרשום דברים שמייצגים התפתחות תקופתית. מפני שאם מישהו בעוד 50 שנה יקרא בספר „טיילנו בבולוואר“ — אני יודע, סתם עלה על דעתי — הוא לא ידע על מה מדובר אם הוא לא יודע צרפתית. אבל היום, אם אתה תשמע שמישהו יגיד „ישבנו על ספסל כבלוואר“, אתה תרע שזה תחילת המאה, אתה תרע שזה מושבות-הברון, אתה תחשוב שזה ראשון, או רחובות, או מטולה.

אלה חומרים כמו אצל בלש, שכל שעה, כל קרע של נייר, כל רכע מילה, פותחת

קופסה, עם סרטים. והוא צובר, והוא מלא הת-הבנות מהאמיתות האלה שהוא צובר. בסוף היודיים שלו מלאות בערימה ענקית של מתי-נות, של אמיתות גדולות כאלה, והוא רואה את המתנה, את האמת הגדולה ביותר, והוא לא יכול להרים אותה מבלי שהוא יפיל את כל הדברים שהוא אגר וצבר בתוכו. זה אלף. לאנשים צעירים, יש גם סיכוי טיפה יותר גדול לחולל שינוי, או לפחות להעמיד סימן שאלה ליד סימניה-הקריאה.

חיים קינן: עם רגש על המילה להעמיד? **דן בן-אמוץ:** כן, הבעיה הזאת מתחילה להעסיק אותי כזמן האחרון. כן. לא כל הצעירים. יש צעירים שהם זקנים כבר מומן,

חיים קינן: זה תיאור שבהרגשה נפשית? **דן בן-אמוץ:** בעיני. אני לא מקבל את התיאור. בדיוק כמו שאתה תגיד: אתה יהודי. או אני לא יהודי. אני לא יהודי. אתה מחליט שאני יהודי רק בגלל זה שאמא שלי היתה יהודיה. אבל אם יהודי פירושו זה וזה וזה וזה, אני לא מקבל את זה, או אני לא מגדיר את עצמי כיהודי.

חיים קינן: ומה זה סבא, אם לא אבא של אבא? **דן בן-אמוץ:** אמרתי לך, זה יותר מזה. זה רמות, זה הרגשה, זה יחס אל הבנים. אל הבנים שלהם. ומבחינה זאת אני לא רואה את עצמי כנכד. יש להם ילדים, כסדר, יופי.

חיים קינן: זה מעניין שאמרת „נכד“ ולא „סבא“.

דן בן-אמוץ: מה? **חיים קינן:** אמרת „אני לא רואה את עצמי כנכד“.

דן בן-אמוץ: אה, כן, אני גם לא רואה את עצמי כנכד של אף אחד. בכל אופן, כל אלה שהייתי אמור להיות נכדם, כבר מומן אינם.

חיים קינן: מבין ילדיך, ארבעת ילדיך, יש לך איוה קשר מיוחד לאחד הילדים? **דן בן-אמוץ:** אל כולם פחות או יותר, אותם סוג קשר, אבל למען האמת, הקשרים שלי עם אנשים שהם אינם הבנים שלי הם הרבה יותר אינטנסיביים מאשר עם הילדים. זאת אומרת, כל אחד כראוי לו.

אני לא חושב שהילדים שלי חייבים לי את אהבתם באופן אוטומטי, רק בגלל זה שאני הבאתי אותם, תרמתי להבאתם לעולם. אני רואה את עצמי כסך-הכל כרוור, כשליח, שהעבירי חבילה של גנים ממקום אחד, ממישפחה אחת למישפחה שנייה, ונוצר משהו חדש. אבל רק בגלל זה לא מגיע לי שום דבר.

זאת אומרת, אני צריך להיות ראוי לאהבתם, בדיוק כמו שהם צריכים להיות ראויים לאהבתי. אבל, רק משום שהם הילדים שלי לא מגיע להם שום דבר באופן אוטומטי.

חיים קינן: זאת אומרת, אין משמעות נוספת על העובדה שזה עוד בן-אדם? **דן בן-אמוץ:** לא, אין. אין, בפירוש אין.

חיים קינן: לא לילדים ולילדות שלך ולא לנכדים?

דן בן-אמוץ: לא. אין. במיקרה, נראה לי, שהילדים שלי הם מספיק סימפאטיים וראויים לשיחה באמת. אבל כמו חברים אחרים שיש לי, צעירים.

חיים קינן: הבן המבוגר שלך, אם אני לא טועה, בן 33 היום?

דן בן-אמוץ: משהו כזה, כן. הוא פסיקאי. או כמה שהוא עוסק אין לנו על מה לדבר, אבל יש לנו הרבה רברים אחרים שאפשר לדבר עליהם. הוא עוסק במהירות כימיות. נו, זה אומר לך משהו? לא יודע מה זה בכלל.

חיים קינן: יוצא לך לדבר עם הילדים של הילדים שלך? **דן בן-אמוץ:** לא, הם עוד לא מדברים. הם עוד לא מדברים, הם קטנים.

חיים קינן: בני כמה הם? **דן בן-אמוץ:** הנכד שאתה קורא לו הנכד הגדול ביותר הוא בן שלושים-ארבע.

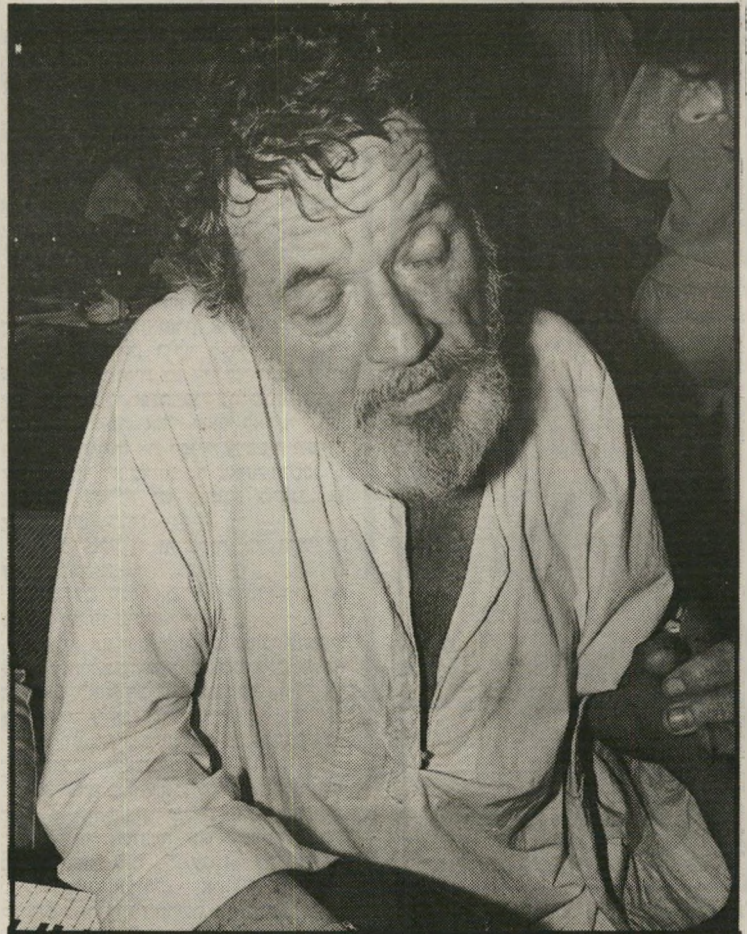
חיים קינן: זה הבן של נועה? **דן בן-אמוץ:** הבן של נועה, כן. שמו כלב. כילב.

חיים קינן: כמה כאלה יש בסך-הכל? **דן בן-אמוץ:** ארבעה.

חיים קינן: כולם שלה? **דן בן-אמוץ:** לא, שניים שלה, ולדור יש בן או בת.

חיים קינן: זה הבכור? **דן בן-אמוץ:** ולפיקו יש בן או בת.

חיים קינן: יש לך הרבה מאוד חברים או מכרים. אתה מוצא זמן להיות בודד? **דן בן-אמוץ:** רוב הזמן. בוודאי. מה זה חברים? יש לי שניים-יחצי חברים, כמו שיש (המשך בעמוד 22)

„יש לי שניים וחצי חברים, כמו לכל אדם אחר. בקושי שניים וחצי חברים.“

והם לא יודעים, יש צעירים שהם מתים והם עוד לא הרגישו בזה, הם עוד לא קיבלו את ההורעה שהם מתים. אבל הם מתים. כמו שיש גם אנשים צעירים, אבל באמת מועטים יותר, בין האנשים המבוגרים. מעט מאוד יש. אתה רואה אותם, קוראים להם המזורים האלה, המשונים. כן? הם אחרים.

לפניך המון סימנים. אתה מפענח בעזרתם תקופה שלמה.

חיים קינן: מישהו אמר פעם, דן בן-אמוץ: כל החיים אנתנו צוברים ניסיון וחכמה, ואז כשאנחנו כבר חכמים יודעים הכל, אנתנו צונחים ומתים.

דן בן-אמוץ: דבר כשימך. (צוחק). **חיים קינן:** אמרתי מישהו אמר פעם. דיברתי בשמו. מה הקסם שמהלכים עליך דווקא אנשים צעירים?

דן בן-אמוץ: הסיכוי. התיקוה. קודם כל, מפני שסיכויי אתה רואה את ההתאכנות, את ההתאכנות של אנשים שלאט-לאט צוברים את האמיתות שלהם, ומתעקשים להחזיק בהן, ולא רוצים לנסות.

אני פעם רציתי לכתוב בשביל מרסל מרסו קטע-פנטזימיה, שהיה בנוי על הרעיון הזה. (הוא היה ילד שלי, מזמן.) היה בנוי בדיוק על הרעיון הזה, שאדם הולך על הבימה, והוא צובר אמיתות. תכשטים של אמיתות. אמי תות גדולות. וכל אמת כזאת עטופה בתוך

חיים קינן: ואתה אמרת „חינפשי“? **דן בן-אמוץ:** בטח, אמרתי „חינפשי“ כשרציתי להישבע, אמרתי „חינפשי“ ואמרתי „כיצד“ ולא אף. כמה מילים כאלה, ראי תי רגע, מה פה לא בסדר? הלא זאת מילה. היה לי גם, למשל, חבר שלי ליליק שץ, בנו של פרופסור שץ, נעדר מהארץ איזה 10 שנים. הוא עוב בתחילת שנות ה-30, נסע לאמריקה. כשהוא חזר — הוא יליד ירושלים, ילד ירושלמי, מדבר עברית שוטפת מאד — ובאותו זרם שוטף הוא היה אומר, „מה הדרסיה של הוזה“? כן, הוא אמר, רגע, אתה לא יודע איפה הוזה? זה מול בניין הפוסטה. וזה טבעי לגמרי.

אז אתה מייד שם לב, שכל מילה מייצגת תקופה, מייצגת התפתחות, ויש לה מנגינה ומלודיה.

ומילה שאתה כותב אותה, אחר-כך תלוי באיזה נגינה אתה אומר אותה, ואז היא מקבלת משמעות אחרת.

קח מילה כמו „נו“ — דבר פשוט מאוד. אתה יכול בפירוש להגיד את זה לפחות כ-20 צורות שונות. נו, גרנו, כל אחד וכל אחת זה משמעות אחרת לגמרי.

ומעניין, המילים האלה לא מופיעות במילון כלל. במילון של עברית תיקנית אתה לא מוצא „אוף“, אתה לא מוצא „איכס“, אתה לא מוצא „אחח“, אתה לא מוצא „הופ“.

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית

דני סגל, תעשיית